

پیشینه ساخت «آپارتمان‌های مرتفع» که به روایتی نخستین مجموعه مسکونی مشهد به‌شمار می‌رود

تاریخ اولین آپارتمان‌های بلند در مشهد

آدم مهم‌های آپارتمان‌های مرتفع

از میدان فردوسی به سمت میدان جانباز که حرکت کنی سمت چپ، بعد از گذر از باغی به کوچه فردوسی ۱ می‌رسی. کوچه‌ای که سمت راستش ادامه دیوار باغ متعلق به آستان قدس و سمت چپش آپارتمان‌های مرتفع بانمای آجری قهوه‌ای رنگ است که از بین درختان سر به فلک کشیده خودنمایی می‌کند. تنها در ورود و خروج ماشین‌رواز این سمت است و در حاشیه بولوار برای تردد افراد پیاده در نظر گرفته شده است.

برای ورود به مجموعه آپارتمان‌های مرتفع باید از هفت خان رستم بگذری. جواد عبدا... زاده، نیروی حفاظت فیزیکی این مجموعه آپارتمانی است. او اگر چه ۱۰ سال بیشتر نیست که در قسمت نگهبانی مشغول خدمت است. اما اطلاعاتش از این مجموعه و آدم‌هایی که در آن ساکن هستند کم نیست. او تعریف می‌کند: حدود ۵۰ سال قبل این آپارتمان‌ها به دستور وزیر وقت برای کارمندان و مهندسان اداره برق ساخته شد. این طور که شنیده‌ام اینجا جز اولین مجموعه‌های آپارتمانی مشهد است که در بین زمین‌های کشاورزی وزراعی ساخته شد. عبدا... زاده همان طور که چشمش به مانی‌تور بزرگ روبه‌رویش است و آمد و شد خود وها و آدم‌ها را رصد می‌کند، ادامه می‌دهد: بنایی که اینجا ساخته شده جزو مستحکم‌ترین ساختمان‌ها به‌شمار می‌رود، چون سیستم ضد زلزله، حریق و پله اضطراری در هر کدام از بلوک‌ها به کار رفته است.

او از شخصیت‌های سرشناسی نام می‌برد که در این مجموعه ساکن بوده‌هستند. هادی جاودانی که مجری و گوینده رادیو بود و پسرش رضا که اکنون مجری شبکه ۳ سیما و کیل پایه یک است، غلامرضا ارمان بوکسور معروف مشهدی که روزگاری هم‌بازی و دوست محمد علی کلی بوده، انوشیروان ارجمند و برزو ارجمند که چند سال از کودکی راه‌راه خانواده در همین مجموعه سر کرده‌است و...

آسمان خراش‌های مرتفع در دل بوستان

میان گفت‌وگویی از ساکنان که برای بردن روزنامه شهر آرا به اتاقک نگهبانی آمده و شاهد گفت‌وگوی ماست می‌گوید: من ۳۳ سال قبل وقتی بازنشسته شدم، به توصیه برادر خانم واحدی در یکی از بلوک‌های اینجا خریدم. سرهنگ حسین سمرقندی است حکام، مجهز بودن به سیستم سرمایش و گرمایش مرکزی و سیستم شو‌تینگ (جمع‌آوری زباله مرکزی) را از دلایل انتخابش برای خرید ملک بیان کرد. اما سرسبزی و هوای خوب این محدوده از شهر مهم‌ترین فاکتور برای انتخابش بوده است: این مجموعه آپارتمانی در دل یک بوستان پر از درخت و گل و گیاه بنا شده که موجب جلب آرامش ساکنان آن است.

دست‌داشتن ایتالیایی‌ها و آلمان‌ها در ساخت

مهری بنائیان یکی دیگر از ساکنان قدیمی آپارتمان‌های مرتفع‌ها را برای گفت‌وگو به خانه‌اش دعوت می‌کند تا با فراغ بال بیشتری پای حرف‌ها و خاطراتش از این آپارتمان‌ها بنشینیم. این بانوی حدود هفتاد ساله اطلاعات دقیق‌تری درباره این مجموعه ساختمانی دارد: دهه ۵۰ شهر مثل الان آن قدر گسترده نبود. بیشتر زمین‌های این منطقه آستانه‌ای وزراعی بود. بعد که دولت بخشی از زمین‌های این منطقه را خرید، کار ساخت و ساز شروع شد. طبق چیزهایی که شنیده‌ام بنای اینجا را مهندسان ایتالیایی و فرانسوی شبیه شهرک اکباتان تهران ساخته‌اند.

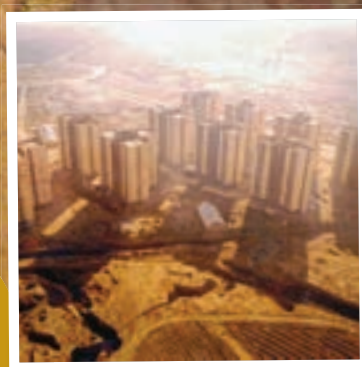
به گفته بنائیان آن زمان بلندترین آپارتمان‌های مشهد همین آپارتمان‌ها بوده که ۱۰ طبقه داشته‌وا هر کجای شهر نگاه می‌کردی، بناهای سر به فلک کشیده آپارتمان‌های مرتفع دیده می‌شد.

۲ واحد؛ پیشکش وزیر دربار

مهری خانم که بیش از ۴۸ سال است در این مجموعه آپارتمانی زندگی می‌کند و در روز افتتاح این واحدهای مسکونی، در مراسم حضور داشته است می‌گوید: تاریخ دقیقش را نمی‌دانم، اما خوب می‌دانم سال ۵۴ بود. اسدا... علم و تعدادی از حکومتی‌ها هم آمده بودند. جمعیت زیادی از مردم شهر هم برای تماشا در اینجا و بیرون محوطه تجمع کرده بودند. بلوکی هم که افتتاح شد، همان بلوک ۱ و ورودی مجتمع بود. آن روز دو واحد به وزیر دربار (اسدا... علم) اهدا شد که بعداً به واحدهای علم و بلوک دولتی شهره شد. آمد و شد حکومتی‌ها و درباریان که به دنبال جایی دنج بودند یا نمی‌خواستند کسی از جای آن‌ها آگاه باشد، به واحدهای علم زیاد بود. به سبب همین تردد حکومتی‌ها همیشه چند مأمور در لباس نگهبان و باغبان در محوطه دور می‌زدند و همه‌جا را زیر نظر داشتند.

منطقه

۲

در
شلوخی‌های
سال ۵۷ و تغییر رژیم و
انقلاب؛ عده‌ای فرصت طلب
از شرایط به وجود آمده
سوء استفاده کرده و به این
بلوک‌هایی که هنوز خالی
از سکنه بود، هجوم
آوردند